

Úvodní rekolekce II. generálního shromáždění diecézní synody

15. listopadu 2025 1. přednáška

Dom Samuel

Prosím, povstaňme: *Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého...*

Můžeme se posadit.

Právě jsme udělali znamení kříže. Kříž je znamení vlastní křesťanům. Znamení kříže vtiskuje Spasitelovo utrpení, smrt a zmrtvýchvstání do našeho lidství – těla, srdce, mysli i vůle. Vyjadřuje naši víru v Trojici. Kolikrát denně děláme *vědomě* znamení kříže? Mohla by to být dobrá otázka pro každého z nás...

Pokud přijedete do našeho opatství Nový Dvůr, uvidíte, že kříž na hlavním oltáři je ze stříbra, což má odkazovat na vzkříšení, ozdoben červenými kameny – symbolem umučení. Tělo trpícího Krista je vyřezáno ze slonoviny, avšak zlatník, který toto umělecké dílo zhotovil, je umístil o něco výše, než jsou samotná břevna, jako by Kristus už vystupoval k Otci – znovu symbol Zmrtvýchvstání. Rozdám vám pak fotografii tohoto oltářního kříže.

Každý kříž v sobě spojuje svislé a vodorovné dřevěné břevno. Křesťanský kříž sjednocuje vertikálu a horizontálu. A to i tehdy, je-li kříž prostý, bez ozdob – třeba jako františkánský kříž. Náš křesťanský život má tedy propojovat dva druhy vztahů: vztah vertikální – vztah k Bohu – a vztah horizontální – vztahy mezi námi navzájem. Tyto dva vztahy se navzájem obohacují a podpírají. Když jsme dělali znamení kříže, všichni jsme mysleli na Otce, Syna a Ducha svatého – vertikální vztah –, ale mysleli jsme také na své bližní? Možná jste na ně mysleli jen proto, abyste jim v rozmachu loktem neublížili. Doporučuji, abyste vřele podali ruku člověku, který sedí po vaší pravici a levici.

Křesťanský život, pod znamení kříže, spojuje tyto dvě dimenze: Boží lásku a lásku k bratřím a sestrám. Nejprve láska Boží, a pak naše nejistá odpověď na tuto lásku. Láska, kterou máme k bratřím a sestrám, je plodem Boží lásky k nám, lásky, kterou vděčně přijímáme a bezpodmínečně dáváme.

Váháme s naší odpovědí na Boží lásku? Ano... jsme před ním jako děti, které sotva umí mluvit. Rádi bychom mu toho řekli mnoho, ale ve skutečnosti nám chybí slova. Boží velikost nás vede k mlčení, a to není špatné. On také mlčí. Ježíš v evangeliu často mlčí. Svatý Augustin se zamýšlel nad Ježíšovým mlčením poté, co se ho Pilát zeptal: „*Quid est veritas?*“ Z této otázky vytvořil Africký učitel přesmyčku, jinou větu složenou však ze stejných písmen: „*Est Vir qui adest.*“ V překladu: „Co je to pravda? Je to tento Člověk.“ Kristus, *Ecce Homo*. Když Kristus neodpovídá na otázky, které si klademe nebo které klademe jemu, je to vždy proto, aby nám nabídl možnost setkat se s ním v tichu. Kristovo mlčení nás zve k setkání s ním. I když je nám Kristus na blízku, zůstává mezi ním a námi propast. Je to Bůh... neúnavně překonává svou milostí každou propast a vzdálenost, aniž by ztratil odstup. Proto svatý Augustin mohl říci: „Pokud Jej znáš, pak to není On.“

S našimi bližními je situace jiná: všichni máme stejnou přirozenost, jsme na stejné úrovni. Jsme si více či méně blízcí. A i když si tato blízkost musí vždy udržovat určitý odstup, stále se obnovuje. Mnich, kterého si velmi vážím, Dom Marc z opatství Hauterive v Švýcarce, mluví o prachu ve vztazích:

Pohrdání a nedůvěra jsou jako jed, který otravuje život každého společenství. Objevují se jako prach, který se usazuje v místnosti. Když ho nikdo neuklízí, postupně se hromadí až tam nakonec nikdo nechce být. Není to vina jednotlivce, je to přirozený proces.

Je normální, že máme problémy, je normální, že tu a tam se usazuje prach. Otázkou je, jak ten prach uklidíme? Jak vyřešíme naše problémy? Zdravá a živá komunita není ta, kde žádné problémy neexistují, ale ta, která ví, jak k problémům přistupovat a řešit je.

Mladí lidé mají vztahy s jejich rodiči, přáteli a učiteli. Manžel má vztah ke své manželce a naopak, manželé mají vztahy se svými dětmi, rodiči, kolegy v práci a sousedy. Mniši, řeholníci a řeholnice mají vztahy s lidmi, mezi kterými žijí, kterým jsou povoláni sloužit, se svými bratry nebo sestrami, se svým řádem nebo kongregací, se svou rodinou. Kněží mají vztah se svým stádem, se svými spolubratry, se svými rodinami, se svými současníky, ať už jsou křesťané, nebo ne. Biskup má vztah se svými kněžími, se svými diecézními společenstvími, s těmi, kterým má hlásat evangelium, se svými spolubratry v biskupské službě a čas od času i se Svatým otcem, se svou rodinou a přáteli. Jak s těmito všemi vztahy nakládáme? Jakou mají hodnotu? Jak je ovlivňuje náš vztah s Kristem? A co víc – na to příliš často zapomínáme – jak tyto horizontální vztahy živí a obohacují náš vztah s Bohem?

*Jsem vysílen od svého nářku,
noc jak noc pláčem skrápím své lože,
smáčím své lůžko slzami.
Oko mám zamžené hořem. (Ž 6,7-8)*

Pláčete? Pláčeme? Žalmy neúnavně vyjadřují stesky věřících, kteří naříkají, že není respektován Hospodinův zákon. Týká se to i nás? Dotýká se nás současný ateismus? Pláčeme nad ním? Je soucit, který vnímá ostatní kolem nás, součástí našeho křesťanského života?

Poslední tři roky se starám o jedno rakouské opatství, o kterém se rozhodlo, že se musí uzavřít. Vedle barokních klášterních budov stojí moderní budova, kde sídlí diecézní centrum Charity, v němž žijí starší lidé a osoby s postižením. Poznal jsem tam jednoho muže kolem šedesátky, který je těžce postižený. Neznám jeho jméno, protože nemluví a já neumím německy. Pohybuje se na elektrickém vozíku. Když jsem ho viděl poprvé, udělal jsem mu na čele znamení kříže, aniž bych cokoli řekl. Znamení kříže a něha... Od té doby, pokaždé, když mě vidí, se jeho tvář rozzáří širokým úsměvem.

V Alsasku mám na starosti jiný klášter, který jsem také musel zavřít. Na 23. července jsme pozvali přátele z Oelenbergu k modlitební vigílii: nešpory, půlhodinová adorace a slavnostní mše za to, aby místo, které mniši opustili, zůstalo křesťanské. Během adorace jsem ze zadní části kostela zaslechl pronikavé výkřiky. Bylo to trochu znepokojivé. Šel jsem se podívat. Uviděl jsem mladého, těžce postiženého člověka s jeho maminkou. Položil jsem mu ruku na rameno a udělal mu na čele znamení kříže. Velmi se na mě usmál. Zeptal jsem se jeho matky, jak se jmenuje: Patrick. Na začátku homílie jsem našim přátelům řekl: „Rád bych vám

představil Patricka, je vzadu v kostele. Má handicap. Křičí a tímto způsobem se účastní naší oslavy. Nebojme se jeho křiku.“ Když přišel se svou matkou přijmout tělo Kristovo, zářil.

Když přijedete do domu pro hosty v Novém Dvoře, budete mít na chvíli pocit, že jste se ocitli na prahu: nádherná krajina, velmi laskavý Otec hostitel. Budete se moci účastnit bohoslužeb. Bratři se vám budou zdát jako andělé... téměř... Kdybyste v komunitě strávili třeba jen týden, poznali byste, že od pekla také nejsme daleko: občas se ozývají rozčilené hlasy, třískají dveře, bratři o sobě pronášejí ostré soudy, jsou smutní a mračí se. Život – jako všude jinde. Jako ve vašich rodinách, ve farnostech, na biskupství. Jak se mám naučit milovat své bratry tak, jak nás miloval Kristus (Jan 13,34)? Tak jako nás miloval Kristus. Dokážete si to představit? Až na kříž?

Děláme znamení kříže na čele těch, které milujeme, a na čele těch, které nedokážeme milovat? Žehnat zejména těm, které milovat nedokážeme! Mohli byste udělat malé znamení kříže na čele svých sousedů, toho po pravici a toho po levici.

Nyní vás zvou, abychom se šli v tichosti pomodlit. Nepřemýšlejte ani o synodě, ani o životě diecéze a ani o mé přednášce! Navrhují, abychom radosti i bolesti našich srdcí vložili do rukou Theotokos, Matky Boží, která je svěřila svému Synu. Otevřme svá srdce a nechme z nich vystoupit vše, co se v nich ozývá: radosti se promění ve vděčnost Bohu, našemu Otci, bolesti a slzy se stanou vaší pokornou účastí na díle spásy Krista, Božího Syna, starosti a obavy uvidíte ve světle Ducha svatého, pevně zakotvení v naději. Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Nabídněte v modlitbě celou šíři svého života – horizontální rozměr – třem božským Osobám a prostě je, aby ho nesly spolu s vámi.

K druhé přednášce se sejdeme v 10 hodin.